

**TENDÈNCIES EN L'EVOLUCIÓ DEL MERCAT DE
TREBALL I FENÒMENS DE TERCARITZACIÓ DE
L'ACTIVITAT ECONÒMICA DELS MUNICIPIS DE
CASTELLDEFELS, Cerdanyola del Vallès,
GIRONA, LLEIDA, REUS I TARRAGONA EN EL
PERÍODE 2001-2006**

UNIVERSITAT POLITÈCNICA
DE CATALUNYA
BARCELONATECH

Universitat Politècnica de Catalunya

Centre de Política de Sòl i Valoracions

**TENDÈNCIES EN L'EVOLUCIÓ DEL MERCAT DE
TREBALL I FENÒMENS DE TERCIARITZACIÓ DE
L'ACTIVITAT ECONÒMICA DELS MUNICIPIS DE
CASTELLDEFELS, Cerdanyola del Vallès,
GIRONA, LLEIDA, REUS I TARRAGONA EN EL
PERÍODE 2001-2006**

Eduardo Chica Mejía

Arquitecte FI_CPSV

Novembre de 2010

REPORT

Aquesta anàlisi es fa per estudiar la relació dels fenòmens de desindustrialització i terciarització de l'economia dels sis municipis estudiats (a partir dels canvis observats en els seus mercats de treball) amb els fenòmens d'emergència de sectors vinculats a economies del coneixement. Es tracta d'analitzar els fenòmens de terciarització dels mercats de treball amb els efectes derivats de la presència dels centres de recerca en els municipis d'estudi. Per això es realitza l'anàlisi de l'evolució del mercat de treball dels sis municipis estudiats, tenint com a referència les mateixes dades a nivell provincial i a tot Catalunya. S'analitza així l'estructura del mercat de treball per a aquest període, a partir de les dades sobre el nombre de treballadors inscrits a l'Oficina de la Seguretat Social, i agrupant tota la mostra en set sectors econòmics principals segons la classificació catalana de les activitats econòmiques CNAE-93 (IDESCAT). Aquests sectors són: agricultura, extracció, indústria, construcció, comerç, altres serveis i administració¹.

L'estructura del mercat de treball per l'any 2006 mostra, d'una banda, una major concentració de l'ocupació en els sectors Comerç i Altres serveis i, de l'altra, una menor concentració en els sectors primaris (Agricultura i Extracció) i en el sector Administració, de manera similar com es presenta a Catalunya.

L'anàlisi desagregada per sector mostra com en el sector Comerç la mitjana dels treballadors dedicats a aquesta activitat en els sis municipis és del 40,2%, molt similar a les dades de Catalunya, que és del 39,7% del seu mercat laboral. Dels sis municipis, és Castelldefels el que presentava una major especialització en el sector Comerç (54,6%) per sobre de la mitjana de Catalunya, mentre que Cerdanyola del Vallès és el municipi que presenta una menor especialització en aquesta activitat (31,3%), per sota de la mitjana de Catalunya.

En el sector Altres serveis, una mitjana del 30,5% del total de l'ocupació dels sis municipis es dedicaven a activitats d'aquest sector. Es destaquen Cerdanyola del Vallès (42,9%), principalment pel major pes del subsector Educació, així com Girona (38,9%), principalment pel major pes dels subsectors Serveis financers i Serveis professionals i a les empreses. A Catalunya, el 24,4% del seu mercat laboral s'ocupava en aquest sector econòmic.

El sector Indústria presentava valors poc representatius en els sis municipis estudiats respecte del que passava a Catalunya, tan sols una mitjana del 8,8% del total de treballadors es dedicaven a aquesta activitat, la meitat del valor de la mitjana de

¹ El grup dels Altres serveis inclou el grup de les anomenades per la OCDE *Knowledge Intensive Services (KIS)* com són els serveis financers, les activitats immobiliàries i d'assegurances, les activitats de correus i telecomunicacions, informàtiques, recerca i desenvolupament, educació, així com la resta de serveis empresarials. També s'hi inclouen altres serveis no KIS, com són els de transport en general.

Catalunya (17,6%). Es destaquen Reus i Cerdanyola del Vallès pels seus valors més elevats (12,9% i 12,5%, respectivament) i Girona i Castelldefels pels seus valors més baixos (6,0% i 6,3%, respectivament).

En el sector de la Construcció, la mitjana dels sis municipis (11,09%) era molt similar a la mitjana de Catalunya (11,06%); destaquen Reus (15,9%) i Castelldefels (13,4%). Només Lleida (10,8%), Cerdanyola del Vallès (8,3%) i Girona (6,7%) es trobaven per sota de la mitjana de Catalunya.

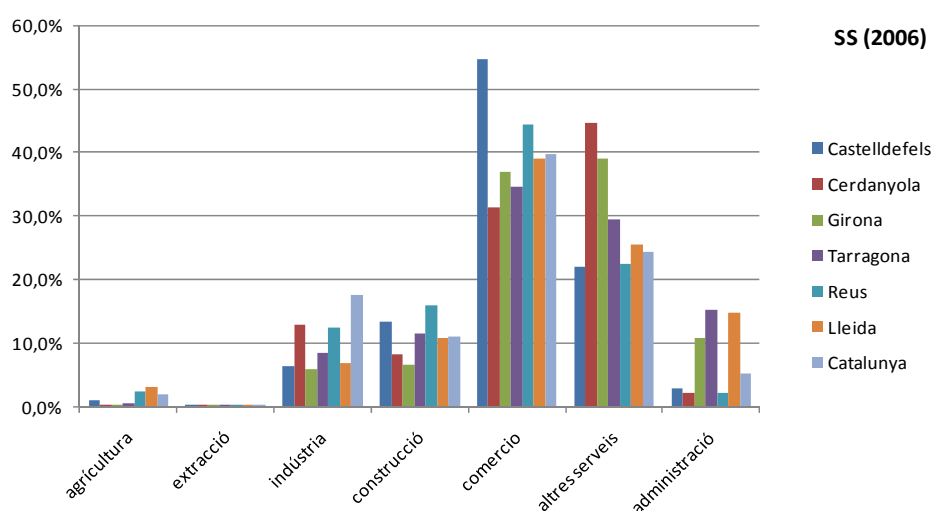
Els sectors primaris (Agricultura i Extracció) presentaven valors propers a la mitjana de Catalunya. En el cas de l'agricultura, Lleida (3,1%) i Reus (2,5%) es trobaven per sobre i la resta presentava valors molt per sota d'aquesta mitjana. El sector Extracció és una activitat amb poca representativitat en l'economia dels sis municipis. Finalment, el sector Administració va mantenir valors molt superiors a la mitjana de Catalunya a les capitals provincials i valors molt per sota a la resta de municipis.

Taula 1. Estructura de l'ocupació en els sis municipis d'estudi (2006)

2006	agricultura	extracció	indústria	construcció	comercio	altres serveis	administració	
Castelldefels	0,9%	0,0%	6,3%	13,4%	54,6%	21,7%	2,8%	100,0%
Cerdanyola del Valles	0,3%	0,3%	12,9%	8,3%	31,3%	42,9%	2,3%	100,0%
Girona	0,4%	0,0%	6,0%	6,7%	37,1%	38,9%	10,7%	100,0%
Tarragona	0,6%	0,0%	8,5%	11,6%	34,7%	29,2%	15,3%	100,0%
Reus	2,5%	0,0%	12,5%	15,9%	44,4%	22,5%	2,2%	100,0%
Lleida	3,1%	0,0%	6,9%	10,8%	39,0%	25,5%	14,7%	100,0%
Catalunya	2,0%	0,1%	17,6%	11,1%	39,7%	24,4%	5,1%	100,0%

Font: elaboració pròpia a partir de les dades de la S.S.(2006).

Figura 1. Estructura de l'ocupació en els sis municipis d'estudi l'any 2006

Font: elaboració pròpia a partir de les dades de la S.S.(2006).

L'anàlisi dinàmica en el període 2001-2006 mostra com hi ha un procés de creixement a la majoria de sectors, en major mesura en el sector Altres serveis i en menor quantitat a la resta de sectors, excepte en el sector de la indústria on s'observen creixements negatius importants. En aquest últim sector, en punts percentuals (en endavant, pp), el creixement més important es presenta a Cerdanyola del Vallès (-20,7 pp), que està per sota de la mitjana de Catalunya (-9,0 pp). Per sobre d'aquesta mitjana es troben la resta de municipis: Tarragona (-8,1 pp), Lleida (-4,1 pp) i Castelldefels (-0,9 pp), Girona (8,9 pp) i Reus (17,8 pp).

En els sectors del Comerç i Altres serveis, els increments de l'ocupació estan en la majoria dels municipis per sobre de les dades de Catalunya, que són de 16,6 pp i 21,9 pp, respectivament. Només Cerdanyola del Vallès (16,0 pp) en el sector Comerç i Lleida (18,4 pp) en el d'Altres Serveis es troben amb valors inferiors als de Catalunya. La resta de municipis presenten increments importants: en el sector del Comerç Castelldefels (27,9 pp) es destaca per sobre la resta, i en el sector Altres serveis destaquen Cerdanyola del Vallès (40,4 pp), Reus (33,6 pp) i Girona (28,0 pp).

Taula 2. Diferència en punts percentuals de la representativitat de cada sector del total per municipi en el període 2001-2006

2001 -2006	agricultura	extracció	indústria	construcció	comercio	altres serveis	administració	total
Castelldefels	-	-	-0,01	0,30	0,28	0,31	-0,12	0,26
Cerdanyola del Valles	-	-	-0,21	0,14	0,16	0,40	0,15	0,23
Girona	-	-	0,09	0,29	0,21	0,28	0,03	0,22
Tarragona	-	-	-0,08	0,26	0,19	0,22	0,23	0,19
Reus	-	-	0,18	0,29	0,18	0,34	0,12	0,24
Lleida	-	-	-0,04	0,33	0,20	0,18	0,14	0,18
Catalunya	0,05	0,19	-0,09	0,25	0,17	0,22	0,21	0,14

Font: elaboració pròpia a partir de les dades de la S.S. (2001 i 2006).

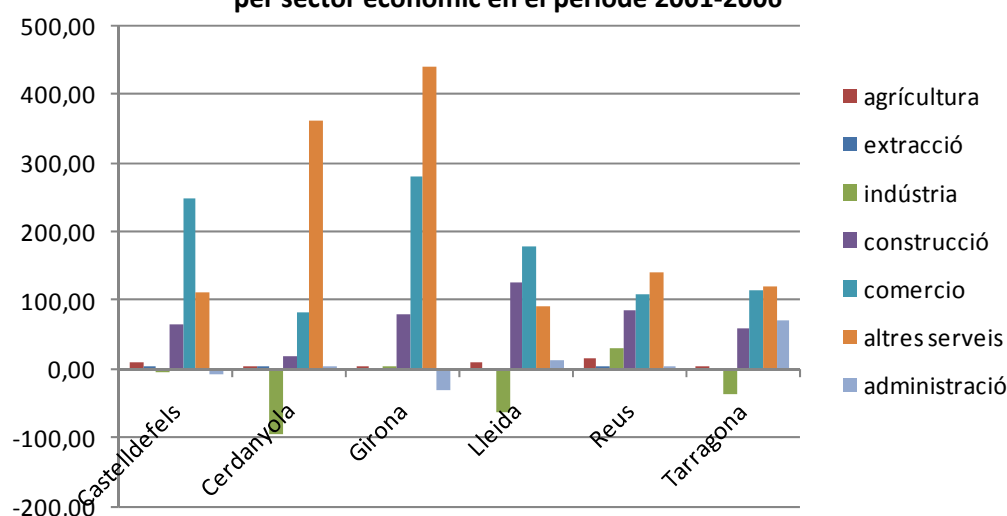
L'anàlisi de la variació de la densitat en el període analitzat mostra com són els sectors Altres serveis i Comerç els que presenten una major variació en tots els municipis. El primer es destaca sobre el segon fonamentalment en els municipis de Cerdanyola del Vallès i Girona, mentre que el comerç ho fa a Castelldefels i Lleida. A Reus i Tarragona, la variació de la densitat d'aquests sectors no es distancia gairebé del que passa a la resta de sectors econòmics, excepte el sector industrial que presenta una variació negativa a tots els municipis menys a Reus, on és lleugerament positiva, així com als sector primaris pel seu menor pes en el total.

**Taula 3. Variació de la densitat del mercat de treball
per sector econòmic en el període 2001-2006**

	agricultura	extracció	indústria	construcció	comercio	altres serveis	administració	total	R+D
Castelldefels	8,91	0,23	-5,51	64,89	247,27	110,58	-8,44	421,28	3,09
Cerdanyola	1,65	0,75	-95,79	17,47	83,93	361,33	5,49	419,40	1,54
Girona	2,84	-0,51	2,81	81,02	281,07	440,99	-31,57	783,79	3,80
Lleida	10,94	-1,32	-64,15	126,78	178,36	90,71	12,70	356,58	2,10
Reus	16,52	1,13	31,08	84,83	108,71	141,75	2,20	387,55	0,33
Tarragona	3,33	-1,58	-35,99	59,48	114,63	121,12	69,62	337,22	5,11

Font: elaboració pròpia a partir de les dades de la S.S. (2001 i 2006).

**Figura 2. Variació de la densitat del mercat de treball
per sector econòmic en el període 2001-2006**

Font: elaboració pròpia a partir de les dades de la S.S.(2001 i 2006).

L'anàlisi comparada del comportament del sector Altres serveis (que inclou, entre d'altres, les ocupacions relacionades amb la recerca i l'educació) en cadascun dels sis municipis estudiats amb el que passa en les seves províncies, mostra com en el cas de la província de Barcelona, Cerdanyola del Vallès destaca molt per sobre dels valors de la província; no passa el mateix amb Castelldefels, que es troba per sota. A més, Cerdanyola del Vallès manté una línia de tendència de marcat creixement en el trienni 2003-2006 de gairebé 10 punts percentuals, mentre que la resta de valors presenten una tendència lleu de creixement positiu.

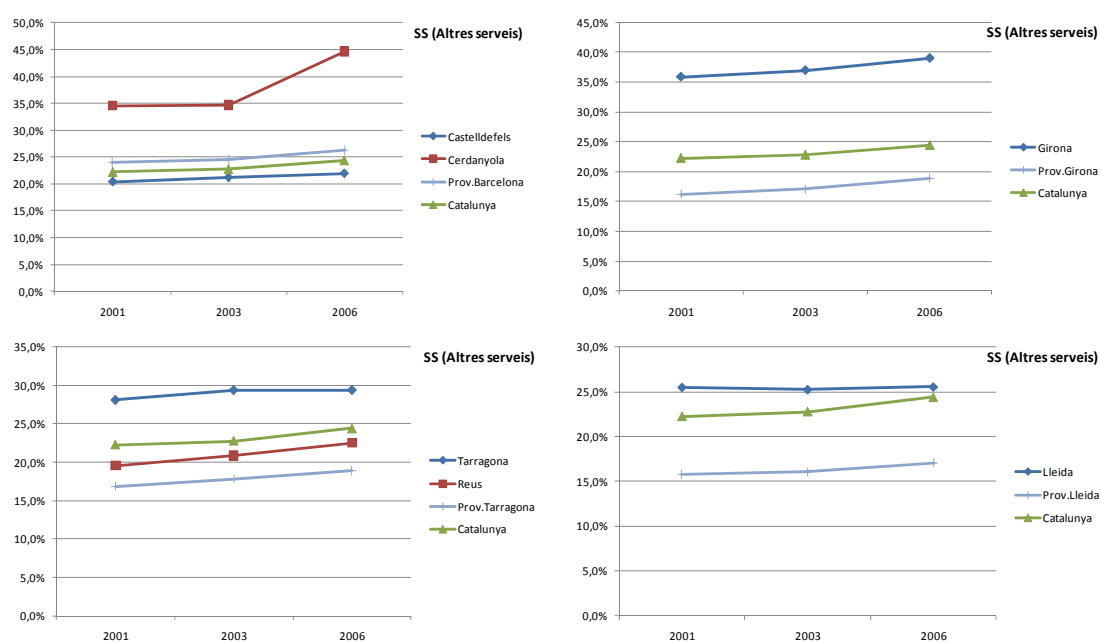
En el cas de la província de Tarragona, Reus i la mateixa Tarragona es troben per sobre dels valors de la Província, que alhora es troben per sota dels valors de Catalunya. No obstant, cal dir que Tarragona presenta una línia de creixement sense gairebé pendent en el trienni 2003-2006, mentre que Reus i la Província mantenen una línia de tendència clarament ascendent en tot el període.

Girona es troba, respecte de la seva província, en una situació clarament de superioritat, vint punts percentuals més, tant a l'inici com al final del període, és a dir,

ambdós mantenen la mateixa línia de tendència. La província, per la seva part, presenta uns valors per sota dels de Catalunya.

Finalment, Lleida té uns valors bastants més alts que els de la seva província, encara que una línia de tendència en tot el període que tendeix a l'estabilitat, mentre que la de la província tendeix cap a un creixement similar a l'experimentat per Catalunya.

Figura 3. Representativitat del sector Altres serveis en el total del mercat de treball. Anàlisi comparada entre el municipi i la seva província en el període 2001-2006

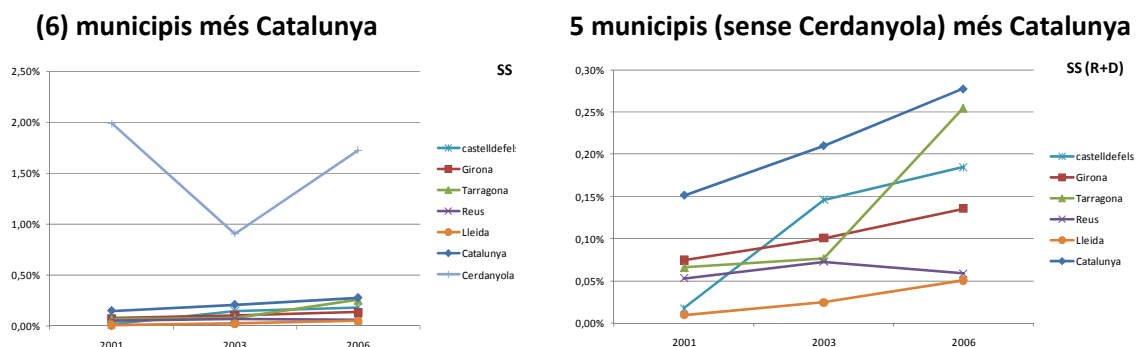

Font: elaboració pròpia a partir de les dades de la S.S. (2001 i 2006).

Aquesta tendència en el creixement del sector Altres serveis es pot relacionar, a més, amb el creixement dels subsectors més especialitzats d'aquest grup i que respon a una transformació de l'activitat econòmica cap als serveis dels municipis estudiats, especialment els de major valor afegit. En aquest sentit, l'anàlisi de la variació del mercat de treball del subsector Recerca i Desenvolupament mostra com existeix durant tot el període estudiat un creixement positiu constant en la majoria dels municipis, excepte a Cerdanyola del Vallès i Reus, on hi ha un comportament diferenciat trienni per trienni. En el cas del primer municipi existeix un comportament irregular amb una rebaixada cap al final del primer trienni i una recuperació en el següent, que es situa gairebé als nivells de l'inici. Reus, en el segon trienni analitzat, presenta una lleugera baixada respecte del primer, i és l'únic municipi que presenta una tendència negativa cap al final del període analitzat.

La representativitat d'aquest sector a Catalunya es troba per sobre de les de la resta de municipis (per l'efecte de la presència de Barcelona), excepte a Cerdanyola del Vallès que es situa àmpliament per sobre de la resta de valors.

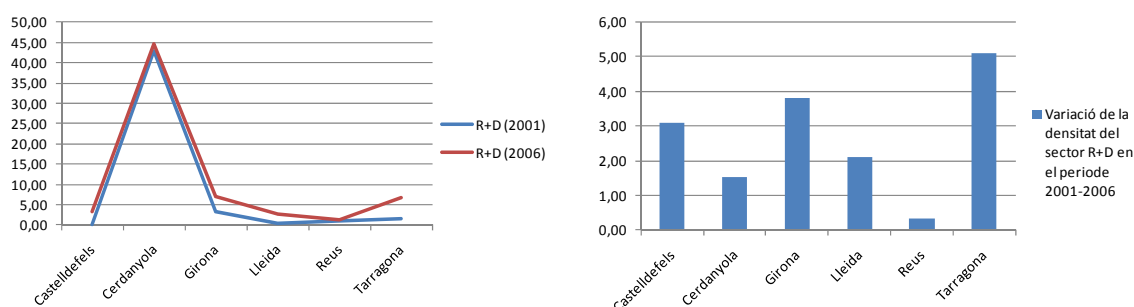
Figura 4. Representativitat del sector Recerca + Desenvolupament en el total del mercat de treball. Anàlisi comparada a nivell municipal en al període 2001-2006

Font: elaboració pròpia a partir de les dades de la S.S. (2001 i 2006).

L'anàlisi de la densitat mostra un creixement constant i similar en tot el període per al conjunt dels municipis amb creixements més destacats a Girona, Lleida i Tarragona. La variació de la densitat en tot el període és més accentuada a Tarragona, Girona, Castelldefels i Lleida.

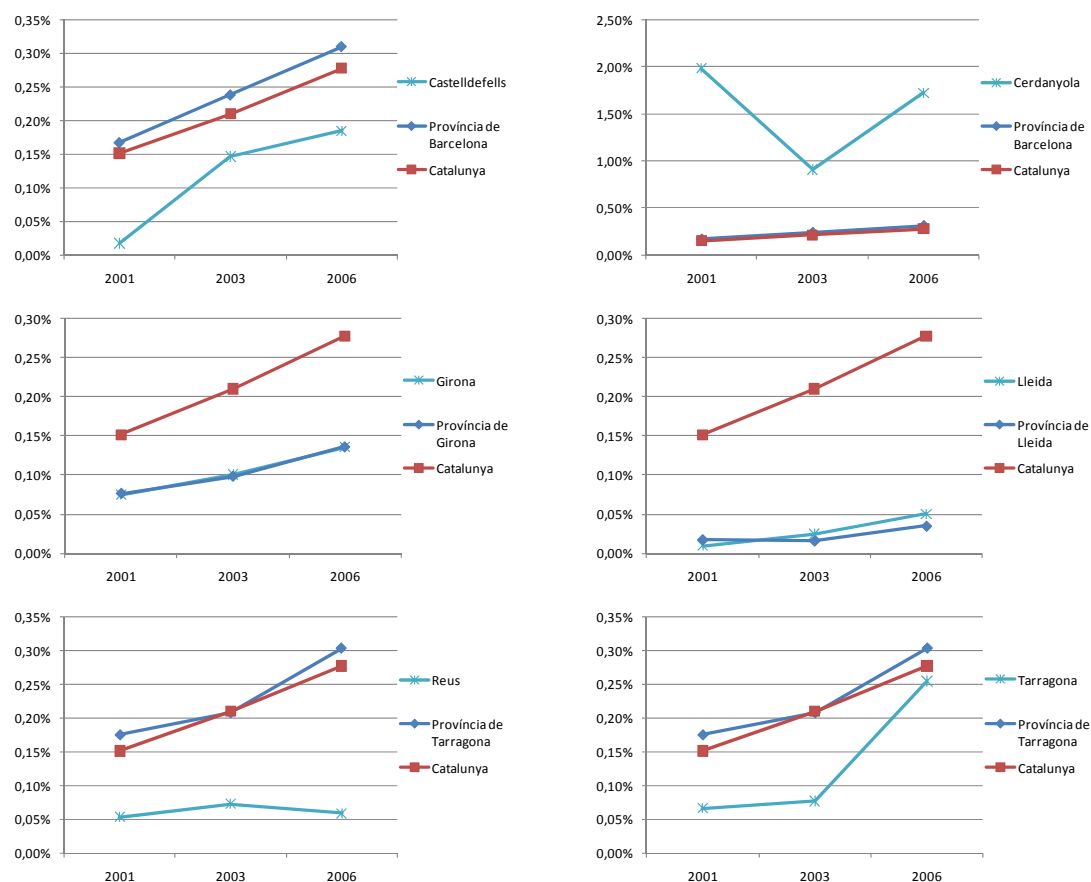
Figura 5 Variació de la densitat del sector Recerca + Desenvolupament per als (6) municipis en el període 2001-2006

Font: elaboració pròpia a partir de les dades de la S.S. (2001 i 2006).

Finalment, l'anàlisi desagregada a nivell municipal del comportament d'aquest sector respecte el que passa en les seves províncies i a Catalunya mostra com tots els municipis, excepte a Reus i Castelldefels, el pes d'aquest sector es troba per sobre o en valors propers del que passa a les seves províncies. A Girona, aquest valor coincideix en els valors trobats a la província. Els valors de Tarragona cap al final del període mostren un creixement cap al seu anivellament en els valors trobats en la seva província.

Figura 6. Valor percentual del pes de l'ocupació del sector Recerca i Desenvolupament en els (6) municipis en el període 2001-2006

Font: elaboració pròpia a partir de les dades de la S.S. (2001 i 2006).

Conclusions

Els fenòmens de transformació de l'estructura de l'ocupació dels sis municipis estudiats mostren un avanç en el conjunt de sectors cap a un procés de terciarització, suportat en un descens gradual del pes de la base industrial i l'increment de l'ocupació en altres sectors, especialment en els serveis i, de manera més específica, en els serveis d'ocupació més qualificada. En aquest sentit es troben que són els municipis que tenen un major pes de l'ocupació en R+D, els que acumulen els majors valors de l'ocupació en altres serveis, confirmant així que la terciarització dels seus mercats de treball podrien estar afavorits per la localització dels centres de recerca.